

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářská práce

Ochrana osobnosti

Lenka Petráková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá ochranou osobnosti a uplatněním osobnostních práv v prostředí sociálních sítí, především Facebooku – nejpoužívanější sociální sítě v ČR i ve světě. V první části práce je čtenář seznámen se základními pojmy z oblasti ochrany osobnosti, s platnou právní úpravou této problematiky, která je v některých relevantních bodech srovnávána s právní úpravou předešlou, s pojmem sociálních sítí, fungováním těch nejvýznamnějších z nich a následně je detailněji rozebráno, jakým způsobem a za jakým účelem jsou využívána data uživatelů sociální sítě Facebook.

Cílem praktické části této práce je za pomoci dotazníkového šetření zjistit, jaká je úroveň vzdělanosti studentů vysokých škol, kteří jsou uživateli sociální sítě Facebook, v oblasti osobnostních práv, jaká je jejich informovanost ohledně způsobu a míry zpracovávání dat touto sociální sítí a jaký je vztah této skupiny uživatelů k Facebooku.

Klíčová slova: Ochrana osobnosti, osobnostní práva, sociální sít', Facebook, soukromí, osobní údaje, souhlas, právní úprava, uživatel

Cíl práce

Cílem této práce je přiblížit čtenáři problematiku ochrany osobnosti v návaznosti na dynamický vývoj společnosti, ve které žijeme. Hlavním fenoménem, který se prolíná s problematikou ochrany osobnosti a na který je tato práce zaměřena, jsou sociální sítě, zejména pak Facebook, který je nejužívanější sociální sítí jak ve světě, tak v České republice. Praktická část této práce si klade za cíl zjistit, jaká je úroveň informovanosti studentů vysokých škol v oblasti ochrany osobnosti a do jaké míry věnují uživatelé Facebooku pozornost zásadám užívání dat, se kterými užíváním této sociální sítě vyslovují svůj souhlas. Dalším cílem je také zjistit, jak podstatnou roli hraje Facebook v životech svých uživatelů v souvislosti se subjektivním vnímáním přiměřenosti způsobu, jakým jsou využívána data, která na tuto sociální síť vkládají.

Metodika práce

Teoretická část práce je zpracována především na základě prostudování pro dané téma relevantních právních předpisů, knižních, jakož i internetových pramenů, ale ve značné míře vychází i z vlastních zkušeností autorky nabytých v praxi. Příslušná ustanovení právních předpisů byla podrobena jazykovému, systematickému i teleologickému výkladu.

V praktické části je využito dotazníkového šetření. Pro toto dotazníkové šetření jsou stanoveny tři základní hypotézy, na základě kterých je dotazník rozdělen do tří hlavních částí. Pro toto dotazníkové šetření byla jako nejvhodnější vyhodnocena metoda online dotazování.

Dotazník obsahuje 22 uzavřených otázek, z nichž 13 otázek je dichotomických a 9 škálových. Na základě vyhodnocení jednotlivých odpovědí respondentů je pak posouzena pravdivost stanovených nulových hypotéz, vytvořen závěr a navrženo řešení.

Úvod

Osobnost člověka je jednou ze základních hodnot naší společnosti, a proto patří ochrana osobnostních práv mezi nejdůležitější úlohy státu. Ochrana osobnosti zakládá pocit bezpečí

a jistoty jednotlivce ve společnosti, neboť vymezuje jeho sféru suverenity, kterou musí ostatní jemu rovné subjekty ctít. Tento důsledek funkční a komplexní úpravy osobnostních práv nemá vliv pouze na jednotlivce, ale i na celou společnost, neboť tvoří základ pro rozvoj jednotlivců a tím vede k rozvoji a prosperitě celé společnosti. Společně s velmi rychlým tempem technického pokroku moderní společnosti stoupá také nebezpečí zásahu do osobnostních práv jejích členů. Moderní technologie umožňují rychlejší, snadnější, ale zároveň hůře kontrolovatelný přístup k informacím nejrůznějších druhů. V tomto ohledu jsou jedním z výrazných fenoménů sociální sítě, jejichž služeb využívá vysoké procento lidí po celém světě. Následkem těchto změn ve společnosti je právní úprava ochrany osobnosti, ač je již tradičním odvětvím práva s dlouhou historií, odvětvím, které se v současné době dynamicky vyvíjí. Zároveň se jedná o odvětví práva, které se bezprostředně dotýká každého jednotlivce, a proto je bezpochyby důležité věnovat mu pozornost.

Teoretická část

V teoretické části práce je nejprve vymezeno všeobecné osobnostní právo, jeho subjekty, postavení v systému českého právního řádu jakož i jeho předmět. Následně jsou blíže rozebrána práva na jméno, podobu, osobní soukromí a slovní projevy osobní povahy, což jsou osobnostní práva, která jsou nejvýznamněji dotčena užíváním sociální sítě Facebook. Samostatná kapitola je v rámci teoretické části věnována ochraně osobních údajů - odvětví, které spadá do problematiky ochrany osobnosti, ale je v dnešní době natolik významným a dynamicky se vyvíjejícím, že je upraveno samostatným zákonem.

Další část teoretické části této práce se zabývá sociálními sítěmi. Je v ní vysvětlen pojem sociální síť a jsou zde představeny různé druhy sociálních sítí. Následně je čtenář seznámen se situací v této oblasti v České republice i ve světě. Principy fungování jednotlivých sociálních sítí jsou podrobněji vysvětleny u pětice nejvýznamnějších sociálních sítí světa, tedy Facebooku, Twitteru, Google+, Instagramu a LinkedIn. Jelikož je práce zaměřena právě na sociální síť Facebook a její uživatele, je následně věnována větší pozornost způsobu a důvodu získávání a používání dat uživatelů právě této sociální sítě.

Praktická část

Praktická část zkoumá za pomoci dotazníkového šetření, jak jsou studenti, kteří jsou uživateli Facebooku, obeznámeni s problematikou ochrany osobnosti, do jaké míry jsou informováni o způsobu, jakým jsou Facebookem shromažďována data o nich, jakou roli v jejich životech tato sociální síť hraje a jaký je jejich názor na míru, v jaké jsou Facebookem shromažďována data jeho uživatelů.

Závěry šetření praktické části práce

Výsledky tohoto šetření ukázaly, že znalost osobnostních práv je u vysokoškoláků užívajících Facebook dobrou. Naopak jejich informovanost ohledně Zásad používání dat – dokument upravující rozsah, v jakém je Facebook oprávněn shromažďovat a využívat data svých uživatelů – je na velmi nízké úrovni. Z dotazníkového šetření také vyplynulo, že Facebook je důležitou součástí sociálních životů studentů vysokých škol a že rozhodnutí přestat jej využívat by pro většinu z nich znamenalo komplikace v běžném životě. Zároveň se však ukázalo, že většina dotazovaných má za to, že rozsah dat shromažďovaných Facebookem a způsob jejich využívání je nepřiměřený.

Závěr

S ohledem na to, že většina uživatelů Facebooku z řad vysokoškoláků hodnotí rozsah, v jakém tato sociální síť shromažďuje data o svých uživateli, jako nepřiměřený, je zkoumaná situace neuspokojivá. Přesto, že je úroveň zabezpečení dat společnosti Facebook na vysoké úrovni a pro společnost samou je zásadní, aby nedocházelo k únikům osobních údajů, které shromažďuje, je v zájmu všech uživatelů, aby jejich informovanost o tom, jakým způsobem a v jakém rozsahu jsou zpracovávána jejich osobní data, vzrostla. Toho by mohlo být dosaženo otevřením veřejné diskuse na toto téma. Vzhledem k početnosti skupiny uživatelů sociálních sítí nejen v České republice se dá předpokládat, že by zaujala velký počet osob, a tím pádem by mohla být zajímavým tématem i pro masmédiá. Míra, v jaké se uživatelé doopravdy seznámí se zásadami používání dat, a to, jak případně změní své chování na sociálních sítích, je však na každém z nich.

Seznam použitých zdrojů

- **Knap, Karel a Švestka, Jiří. 2004.** *Ochrana osobnosti podle občanského práva.* Praha : Linde Praha a. s., 2004. 80-7201-484-6.
- **Mates, Pavel, Janečková, Eva a Bartík, Václav. 2012.** *Ochrana osobních údajů.* Praha : Nakladatelství Leges, s. r. o., 2012. 978-80-87576-12-0.
- **Matoušková, Miroslava a Hejlík, Ladislav. 2008.** *Osobní údaje a jejich ochrana.* Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 2. doplněné vydání. 978-80-7357-3223-5.
- **Pavlíček, Antonín. 2010.** *Nová média a sociální sítě.* Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2010. 978-80-245-1742-1.